

62016CJ0074

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 27. júna 2017 (*1)

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Štátna pomoc — článok 107 ods. 1 ZFEÚ — Pojem ‚štátna pomoc‘ — Pojmy ‚podnik‘ a ‚hospodárska činnosť‘ — Podmienky uplatňovania článku 107 ods. 1 ZFEÚ — článok 108 ods. 1 a 3 ZFEÚ — Pojmy ‚existujúca pomoc‘ a ‚nová pomoc‘ — Dohoda z 3. januára 1979 uzavretá medzi Španielskym kráľovstvom a Svätou stolicou — Daň zo stavieb, zariadení a stavebných prác — Oslobodenie od dane v prospech nehnuteľností katolíckej cirkvi“

Vo veci C-74/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 4 de Madrid (Provincia de Madrid, Španielsko) z 26. januára 2016 a doručený Súdnemu dvoru 10. februára 2016, ktorý súvisí s konaním:

Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania

proti

Ayuntamiento de Getafe,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal, M. Vilaras a E. Regan, sudcovia A. Rosas, A. Arabadžiev (spravodajca), M. Safjan, D. Šváby a E. Jarašinas,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. januára 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

—

Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, v zastúpení: M. Muñoz Pérez a A. Fanjul Guerricaechevarría, abogados,

—

Ayuntamiento de Getafe, v zastúpení: L. López Díez, abogada,

—

španielska vláda, v zastúpení: M. A. Sampol Pucurull a A. Rubio González, splnomocnení zástupcovia,

—
Európska komisia, v zastúpení: G. Luengo, P. Němečková a F. Tomat, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. februára 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

2

Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (Comunidad de Casa de Escuelas Pías de Getafe, PP. Escolapios) [Kongregácia cirkevných škôl provincie Betania (združenie cirkevných školských nehnuteľností v Getafe, bratia piaristi), ďalej len „kongregácia“] a Ayuntamiento de Getafe (mesto Getafe, Španielsko, ďalej len „mesto“), ktorý sa týka toho, že mesto Getafe zamietlo žiadosť kongregácie, aby jej vrátilo sumu, ktorú zaplatila ako daň zo stavieb, zariadení a stavebných prác (ďalej len „ICIO“).

Právny rámec

Medzinárodné právo

3

Článok IV Dohody medzi Španielskym kráľovstvom a Svätou stolicou o ekonomických záležitostiach z 3. januára 1979 (ďalej len „dohoda z 3. januára 1979“) stanovuje:

„1. Svätá stolica, Episkopálna konferencia, diecézy, farnosti a iné územné jednotky kongregácií a cirkevných rádov a inštitúcií zasväteného života, ich provincie a ustanovizne majú právo na tieto oslobodenia:

...

B)

úplné a dlhodobé oslobodenie od dane z nehnuteľností a dane z výnosov, ako aj od dane z príjmu a dane z majetku.

Toto oslobodenie sa nevzťahuje na príjmy z hospodárskej činnosti a prevádzkovania majetku cirkvi, pokiaľ sa toto prevádzkovanie prenechalo tretím osobám, ani na kapitálové výnosy a príjmy, ktoré podliehajú zrážke pri zdroji z dôvodu dane z príjmu.

...“

4

Podľa článku VI tejto dohody:

„Svätá stolica a španielska vláda sa zaväzujú riešiť problémy súvisiace s výkladom alebo uplatňovaním článkov tohto dohovoru vzájomnou dohodou a s ohľadom na zásady upravené v tejto dohode.“

Španielske právo

5

ICIO je miestna daň, ktorú zaviedol Ley 39/1988 reguladora de las Haciendas Locales (zákon 39/1988 o miestnych financiách) z 28. decembra 1988 (BOE 313, z 30. decembra 1988, s. 36636). V prípade vzniku skutkových okolností vo veci samej bol upravený článkami 100 až 103 Real Decreto Legislativo 2/2004, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales (kráľovský legislatívny dekrét 2/2004, ktorým bolo schválené prepracované znenie zákona o miestnych financiách) z 5. marca 2004 (BOE 59, z 9. marca 2004, s. 10284, alej len „prepracované znenie zákona o miestnych financiách“).

6

Podľa znenia článku 100 ods. 1 prepracovaného znenia zákona o miestnych financiách:

„[ICIO] je nepriama daň, ktorej zdaniteľnou udalosťou je realizácia akejkoľvek stavby, zariadenia alebo diela podliehajúceho získaniu stavebného povolenia na území obce, či už stavebné povolenie bolo získané alebo nie, podliehajúceho predloženiu vyhlásenia o zodpovednosti alebo predchádzajúcej informácie, keď vydanie povolenia alebo kontrola patria do právomoci obecného orgánu vyrubujúceho daň.“

7

Podľa článku 101 ods. 1 tohto predpisu:

„Tento dani ako zdaniteľné osoby podliehajú fyzické a právnické osoby alebo subjekty..., ktoré sú objednávateľmi stavby, zariadenia alebo stavebných prác, bez ohľadu na to, či ide o majiteľov nehnuteľnosti, na ktorej sa práce vykonávajú.“

Na účely uvedené v predchádzajúcom odseku sa za objednávateľa stavby, zariadenia alebo stavebných prác považuje osoba, ktorá preberá výdavky alebo náklady na realizáciu.“

8

Španielske ministerstvo financií prostredníctvom Orden de 5 de junio de 2001 por la que se aclara la inclusión del Impuesto sobre Construcciones, Instalaciones y Obras en la letra B) del apartado I del artículo IV del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Asuntos Económicos, de 3 de enero de 1979 (výnos, ktorým sa objas?uje zaradenie dane zo stavieb, zariadení a stavebných prác pod ?lánok IV ods. 1 písm. B Dohody medzi Španielskym krá?ovstvom a Svätou stolicou o ekonomických záležitostiach z 3. januára 1979) z 5. júna 2001 (BOE ?. 144, zo 16. júna 2001, s. 21427, ?alej len „výnos z 5. júna 2001“), v prvom bode výrokovvej ?asti tohto príkazu spres?uje, že ICIO „patrí medzi dane z nehnute?ností alebo dane z výnosov uvedené v ?lánku IV ods. 1 písm. B dohody z 3. januára 1979“ a, v druhom bode toho výroku, že „Svätá stolica, Episkopálna konferencia, diecézy, farnosti a iné územné jednotky kongregácií a cirkevných rádov a inštitúcií zasväteného života, ich provincie a ustanovizne majú právo na úplné a dlhodobé oslobodenie od [ICIO]“.

9

Ako to spres?uje vnútroštátny súd, tento výnos priznal v prospech katolíckej cirkvi úplné oslobodenie od ICIO v súvislosti s nehnute?nosťami, ktorých je vlastníkom, bez oh?adu na povahu ?inností, na akú tieto nehnute?nosti slúžia.

10

Orden EHA/2814/2009 por la que se modifica la Orden de 5 de junio de 2001, por la que se aclara la inclusión del Impuesto sobre Construcciones, Instalaciones y Obras en la letra B) del apartado 1 del artículo IV del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre asuntos económicos, de 3 de enero de 1979 (výnos EHA/2814/2009 z 15. októbra, ktorým sa mení a dop??a výnos z 5. júna 2001, ktorým sa objas?uje zaradenie dane zo stavieb, zariadení a stavebných prác pod ?lánok IV ods. 1 písm. B Dohody medzi Španielskym krá?ovstvom a Svätou stolicou o ekonomických záležitostiach z 3. januára 1979) z 15. októbra 2009 (BOE ?. 254, z 21. októbra 2009, s. 88046, ?alej len „výnos z 15. októbra 2009“), nahradil druhý bod výrokovvej ?asti výnosu z 5. júna 2001 týmto znením:

„Svätá stolica, Episkopálna konferencia, diecézy, farnosti a iné územné jednotky kongregácií a cirkevných rádov a inštitúcií zasväteného života, ich provincie a ustanovizne majú právo na úplné a dlhodobé oslobodenie od [ICIO] pre všetky nehnute?nosti, ktoré sú oslobodené od mestského územného poplatku (teraz dane z nehnute?ností).“

11

Ako vyplýva z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom, z tejto zmeny vyplývalo, že katolícka cirkev mohla využívať oslobodenie od ICIO, ktoré sa uplat?ovalo len na nehnute?nosti ur?ené výlu?ne na náboženské ú?ely.

12

Vnútroštátny súd spres?uje, že výnos z 15. októbra 2009 bol zrušený výnosom z 9. decembra 2013 senátu pre správne súdnictvo Audiencia Nacional (Vrchný súd, Španielsko) a že toto zrušenie bolo potvrdené rozsudkom z 19. novembra 2014 senátu pre správne súdnictvo (Najvyšší súd, Španielsko) najmä z dôvodu, že tento výnos znížil rozsah oslobodenia uvedeného v ?lánku IV ods. 1 písm. B dohody z 3. januára 1979.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

13

Kongregácia je zapísaná v registri cirkví a náboženských spoločností, ktorý vedie španielske ministerstvo spravodlivosti, a vzťahuje sa na ňu dohoda z 3. januára 1979. Je vlastníčkou súboru budov nachádzajúcich sa v Getafe, v ktorých sa nachádza škola „La Inmaculada“, ktorú spravuje.

14

Dňa 4. marca 2011 kongregácia žiadala o povolenie na prestavbu a rozšírenie budovy, v ktorej sa nachádza aula uvedenej školy, ktorá je určená najmä na účely zasadnutí, prednášok a konferencií s cieľom vybaviť ju kapacitou 450 miest na sedenie. Uvedené povolenie bolo udelené 28. apríla 2011 a kongregácia zaplatila ICIO v sume 23730,41 eura.

15

V nadväznosti na to kongregácia podala žiadosť o vrátenie tejto sumy, keďže zastávala názor, že je oslobodená od zaplatenia tejto dane na základe výnosu z 5. júna 2001, ktorým sa vykonáva článok IV ods. 1 písm. B dohody z 3. januára 1979.

16

Táto žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím zo 6. novembra 2013, ktoré vydal Órgano de Gestión Tributaria (daňový orgán) mesta, ktorý zastával názor, že uvedené oslobodenie od dane sa nemá uplatňovať, keďže sa požaduje pre činnosť katolíckej cirkvi, ktorá nemá náboženský účel.

17

Kongregácia spochybňuje toto rozhodnutie potvrdené v odvolacom konaní v rámci opravného prostriedku podaného na vnútroštátnom súde, pričom uvádza, že suma zaplatená ako ICIO nebola dlžná, keďže článok IV ods. 1 písm. B dohody z 3. januára 1979 sa má vykladať tak, že ju od tejto dane oslobodzuje, bez ohľadu na určenie nehnuteľnosti, ktorá predstavuje základ uvedenej dane.

18

Mesto na to reaguje tvrdením, že podľa výnosu z 15. októbra 2009 oslobodenie od ICIO sa uplatňuje len na nehnuteľnosti oslobodené od dane z nehnuteľností z dôvodu ich určenia na náboženské účely katolíckej cirkvi a že v prípade, ak by toto obmedzenie neexistovalo, vzhľadom na význam, v akom táto cirkev vykonáva hospodárske činnosti (správa škôl, nemocníc atď.), také oslobodenie by sa mohlo ukázať ako nezlučiteľné s ustanoveniami práva Únie v oblasti štátnej pomoci.

19

Vnútroštátny súd poznamenáva, že hoci otázka zlučiteľnosti oslobodenia od ICIO, ktoré je priznané katolíckej cirkvi, s právom Únie nebola nikdy predložená španielskym súdom, Európskej komisii táto otázka predložená bola, ale Komisia na túto tému neprijala konečné stanovisko. Tento súd v tejto súvislosti spresňuje, že uvedené oslobodenie od dane nie je, v rozpore s tým, ako sa domnievala táto inštitúcia, obmedzené na zariadenia, stavby a stavebné práce, ktoré patria katolíckej cirkvi a sú určené výlučne na cirkevné účely.

20

Odkazujúc na body 19 až 23 rozsudku z 9. októbra 2014, Ministerio de Defensa a Navantia (C-522/13, EU:C:2014:2262), sa vnútroštátny súd pýta, či oslobodenie od ICIO, ktoré sa poskytuje katolíckej cirkvi, aj keď určenie nehnuteľnosti, ktorej sa toto opatrenie týka, patrí do jej vykonávania hospodárskej činnosti, môže predstavovať štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

21

Za týchto okolností Juzgado de lo Contencioso-Administrativo no 4 de Madrid (Provinciačný správny súd v Madrid) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je oslobodenie katolíckej cirkvi od [ICIO] v súvislosti so stavbami, zariadeniami a stavebnými prácami vykonávanými na nehnuteľnostiach určených na výkon hospodárskych činností, ktoré nemajú výlučne náboženský účel, v rozpore s článkom 107 ods. 1 ZFEÚ?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

22

Španielska vláda spochybňuje prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Podľa tejto vlády je prejudiciálna otázka na jednej strane hypotetická v rozsahu, v akom bez preukázania vzťahu so skutočnosťou alebo predmetom konania vo veci samej smeruje k získaniu všeobecného konzultatívneho názoru týkajúceho sa oslobodenia od ICIO v prospech katolíckej cirkvi vzhľadom na režim štátnej pomoci.

23

Na druhej strane návrh na začatie prejudiciálneho konania má závažné nedostatky, pokiaľ ide o opis skutkového a právneho stavu potrebného na to, aby Súdny dvor mohol užitočne odpovedať na položenú otázku. Návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje žiadny opis činnosti vykonávanej kongregáciou, najmä v budove, ktorej sa týka predmetné oslobodenie od dane, ani jej štruktúry a jej hospodárskej organizácie. Vnútroštátny súd okrem toho opomenul uviesť presné dôvody, ktoré ho viedli k tomu, že považoval za potrebné položiť prejudiciálnu otázku.

24

V tomto ohľade treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdného dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok z 21. decembra 2016, Vervloet a i., C-76/15, EU:C:2016:975, bod 56, a citovaná judikatúra).

25

Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak

Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (pozri rozsudok z 21. decembra 2016, Vervloet a i., C-76/15, EU:C:2016:975, bod 57).

26

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že nevyhnutnosť dopracovať sa k výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, do ktorého spadajú ním kladené otázky, resp. aby aspoň objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa uvedené otázky zakladajú. Tieto požiadavky platia predovšetkým v oblasti hospodárskej súťaže, ktorá sa vyznačuje komplexnými skutkovými okolnosťami a právnymi skutočnosťami (rozsudok z 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 20).

27

Podľa judikatúry Súdneho dvora je tiež podstatné, aby vnútroštátny súd uviedol presné dôvody, ktoré ho viedli k tomu, aby sa spýtal na výklad práva Únie, a na základe ktorých sa domnieva, že je potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky (rozsudok z 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 21).

28

V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania najmä vyplýva, že vnútroštátnemu súdu je položená otázka, či článok 107 ZFEÚ bráni tomu, aby kongregácia mohla podľa výnosu z 5. júna 2001, ktorým sa vykonáva článok IV ods. 1 písm. B dohody z 3. januára 1979, využívať daňové oslobodenie, ktorého sa týka konanie vo veci samej.

29

Z tohto návrhu vyplýva, že vnútroštátny súd zastáva názor, že s cieľom rozhodnúť o žalobe, ktorá je mu predložená, musí overiť súlad takého oslobodenia od dane s článkom 107 ZFEÚ, pričom pochybnosti, ktoré v tejto súvislosti pociťuje, jasne vyplývajú z uvedeného rozhodnutia.

30

Za týchto okolností sa úplne zjavne nezdá, že výklad práva Únie požadovaný vnútroštátnym súdom sa týka hypotetického problému alebo nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej.

31

V nadväznosti na to, ako to poznamenala generálna advokátka v bode 25 svojich návrhov, návrh na začatie prejudiciálneho konania uvádza relevantné ustanovenia dohody z 3. januára 1979, španielskeho daňového práva, ako aj správnej praxe a vnútroštátnej judikatúry, ktorá s nimi súvisí, pričom španielska vláda nekonkretizovala žiadnu skutočnosť, ktorá by bola užitočná pre pochopenie veci a ktorú by vnútroštátny súd opomenul uviesť.

32

Nakoniec, pokiaľ ide o opis skutkového rámca, návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje dostatok údajov na porozumenie prejudiciálnej otázke, ako aj jej rozsahu.

33

Treba teda konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje skutkové a právne okolnosti, ktoré Súdnemu dvoru umožňujú poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď. Tento návrh navyše umožnil dotknutým stranám uvedeným v článku 23 druhom odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie predložiť ich pripomienky v súlade s týmto ustanovením.

34

Z toho vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O veci samej

35

Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či oslobodenie od dane, o aké ide v konaní vo veci samej, ktoré sa poskytuje kongregácii katolíckej cirkvi na stavebné práce vykonané v nehnuteľnosti určenej na výkon činností, ktoré nemajú žiadny náboženský účel, môže patriť pod zákaz uvedený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

36

Na úvod treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zakotveného v článku 267 ZFEÚ, prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, o ktorej vnútroštátny súd rozhoduje. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prislúcha prípadne právo preformulovať otázky, ktoré sú mu predložené. Okolnosť, že vnútroštátny súd po formálnej stránke položil prejudiciálnu otázku s odkazom na určité ustanovenia práva Únie, nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol tomuto súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, či už na ne v texte svojich otázok odkázal, alebo nie. V tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru získať zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania, prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu (rozsudok z 15. októbra 2015, Biovet, C-306/14, EU:C:2015:689, bod 17 a citovaná judikatúra).

37

V prejednávanej veci vzhľadom na pripomienky, ktoré predložilo Španielske kráľovstvo a Komisia, treba s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu takýto užitočný výklad, odpovedať na položenú otázku nielen s ohľadom na článok 107 ods. 1 ZFEÚ, ale tiež článok 108 ods. 1 a 3 ZFEÚ.

O pojme „štátna pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ

38

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ak sa má niečo kvalifikovať ako štátna pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, vyžaduje sa, aby boli splnené všetky podmienky uvedené v tomto ustanovení. Po prvé musí ísť o zásah zo strany štátu alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé toto opatrenie musí byť spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí svojmu príjemcovi poskytovať selektívnu výhodu. Po štvrté musí narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (rozsudky z 21. decembra 2016, Komisia/Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, bod 40, ako aj z 21. decembra 2016, Komisia/World Duty Free Group SA a i.,

C-20/15 P a C-21/15 P, EU:C:2016:981, bod 53).

39

Právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže a najmä zákaz stanovený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa týkajú činností podnikov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. marca 2006, Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, body 27 a 28, ako aj z 5. marca 2015, Komisia a i./Versalis a i., C-93/13 P a C-123/13 P, EU:C:2015:150, bod 88).

40

Z toho vyplýva, že v prejednávanej veci treba v prvom rade skúmať, či kongregáciu možno kvalifikovať ako „podnikateľa“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, po druhé, či predmetné oslobodenie od dane v konaní vo veci samej smeruje k poskytnutiu selektívnej hospodárskej výhody kongregácii, po tretie, či toto opatrenie predstavuje zásah španielskeho štátu alebo prostredníctvom prostriedkov tohto členského štátu a nakoniec, či uvedené oslobodenie môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu.

O pojmoch „podnik“ a „hospodárska činnosť“

41

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v oblasti práva hospodárskej súťaže Únie pojem „podnik“ zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od svojho právneho statusu a spôsobu financovania (rozsudok z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a i., C-222/04, EU:C:2006:8, bod 107).

42

Z toho vyplýva, že verejná alebo súkromná povaha subjektu vykonávajúceho predmetnú činnosť nemôže mať vplyv na otázku, či tento subjekt má alebo nemá postavenie „podnikateľa“.

43

Okrem toho, pokiaľ predmetnú činnosť možno kvalifikovať ako „hospodársku“, okolnosť, že táto činnosť sa vykonáva cirkevným spolkom, nebráni uplatneniu pravidiel zmluvy, vrátane tých, ktoré upravujú právo hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. októbra 1988, Steymann, 196/87, EU:C:1988:475, body 9 a 14).

44

Na účely určenia, či predmetné činnosti sú činnosťami „podniku“ v zmysle práva hospodárskej súťaže Únie, treba skúmať, aká je povaha týchto činností, pričom kvalifikácia „hospodárskej činnosti“ sa musí preskúmať pri každej z rôznych činností vykonávaných tým istým subjektom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. októbra 2002, Aéroports de Paris/Komisia, C-82/01 P, EU:C:2002:617, bod 75, a z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, bod 25).

45

Hospodársku činnosť predstavuje každá činnosť, ktorá pozostáva z ponuky tovarov alebo služieb na danom trhu (rozsudok z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a i., C-222/04, EU:C:2006:8, bod 108).

46

Okolnosť, že tovary alebo služby nie sú ponúkané s cieľom zisku, nebráni tomu, aby sa subjekt vykonávajúci tieto činnosti na trhu považoval za podnik, pokiaľ táto ponuka konkuruje ponuke iných subjektov, ktorých cieľom je zisk (rozsudok z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, bod 27).

47

Služby, ktoré možno kvalifikovať ako „hospodárske činnosti“, predstavujú plnenia, ktoré sa bežne poskytujú za odplatu. Základná vlastnosť odplaty spočíva v skutočnosti, že táto odplata predstavuje hospodárske protiplnenie daného poskytnutia služby (pozri analogicky rozsudok z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes/Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, body 37 a 38, ako aj citovanú judikatúru).

48

Za týchto okolností treba konštatovať, že kurzy poskytované vzdelávacími zariadeniami, ktoré sú financované najmä súkromnými prostriedkami, ktoré nepochádzajú od samotného poskytovateľa služieb, predstavujú služby, pričom cieľom, ktorý tieto zariadenia sledujú, je v skutočnosti ponúkať službu za odplatu (pozri analogicky rozsudky z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes/Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, bod 40, ako aj z 11. septembra 2007, Komisia/Nemecko, C-318/05, EU:C:2007:495, bod 69).

49

Nie je potrebné, aby toto súkromné financovanie bolo zabezpečené najmä žiakmi alebo ich rodičmi, keďže hospodárska povaha činnosti nezávisí od skutočnosti, že služba je platená tými, ktorí z nej majú úžitok (pozri analogicky rozsudky z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes/Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, bod 41, ako aj z 11. septembra 2007, Komisia/Nemecko, C-318/05, EU:C:2007:495, bod 70).

50

Hoci je to tak, nejde o rovnaký prípad, pokiaľ ide o kurzy poskytované určitými zariadeniami, ktoré sú súčasťou systému verejného vzdelávania a ktoré sú celkovo alebo v prevažnej miere financované z verejných zdrojov. Zriadením a udrжанím takéhoto systému verejného vzdelávania financovaného vo všeobecnosti z verejných zdrojov, a nie žiakmi alebo ich rodičmi sa štát nezúčastňuje na odplatných činnostiach, ale plní svoju úlohu voči obyvateľom v sociálnej, kultúrnej a vzdelávacej oblasti (pozri analogicky rozsudky z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes/Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, bod 39, ako aj z 11. septembra 2007, Komisia/Nemecko, C-318/05, EU:C:2007:495, bod 68).

51

V tomto kontexte nie je vylúčené, že to isté zariadenie by mohlo vykonávať viacero činností, ktoré sú zároveň hospodárske aj nie hospodárske, pod podmienkou, že vedie oddelené účtovníctvo týkajúce sa rozdielných prijímaných financovaní, takže sa vylúči akékoľvek „krížové“ subvencovanie jeho hospodárskych činností prostredníctvom verejných prostriedkov, ktorými disponuje z dôvodu jeho nie hospodárskych činností.

52

V prejednávanej veci je nesporné, že kongregácia v škole „La Inmaculada“ vykonáva tri druhy ?inností, a to ?innosti striktne náboženské, vzdelávanie subvencované španielskym štátom a slobodné vzdelávanie, bez finan?ného príspevku tohto ?lenského štátu. Okrem toho tento subjekt poskytuje doplnkové služby stravovania a dopravy pre svojich žiakov.

53

Vzh?adom na to, že oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, súvisí s prestavbou a rozšírením auly školy „La Inmaculada“ a že kongregácia na pojednávaní pred Súdny dvorom zdôraznila, že táto aula je ur?ená len na ?innosti vzdelávania, ktoré poskytuje, zdá sa, že toto oslobodenie od dane nemá spojenie ani so striktne náboženskými ?innos?ami uvedeného subjektu, ani s doplnkovými službami uvedenými v predchádzajúcom bode.

54

V tomto kontexte na ú?ely uplatnenia zákazu stanoveného v ?lánku 107 ods. 1 ZFEÚ na uvedené oslobodenie od dane, vnútroštátnemu súdu treba vo svetle údajov uvedených v bodoch 41 až 51 tohto rozsudku ur?í?, ?i a prípadne ktoré z pedagogických ?inností vykonávaných kongregáciou majú alebo nemajú hospodársku povahu.

55

V tejto súvislosti vzh?adom na súhlasné spresnenia, ktoré na pojednávaní pred Súdny dvorom predložili kongregácia, mesto a španielska vláda, sa zdá, že vzdelávacie ?innosti subvencované španielskym štátom patria do systému základného a stredného verejného vzdelávania tohto ?lenského štátu, keďže vzdelávanie na škole „La Inmaculada“ sa poskytuje pod?a a v súlade s podmienkami uvedenými v dohode uzavretej medzi kongregáciou a autonómnou oblas?ou Madrid a financovaného v celom rozsahu z verejného rozpo?tu.

56

Ak by sa tieto informácie mali ukáza? ako presné, ?o prislúcha overí? vnútroštátnemu súdu, vzdelávacie ?innosti kongregácie subvencované španielskym štátom nemožno kvalifikova? ako „hospodárske“, v súlade s judikatúrou Súdneho dvora uvedenou v bodoch 41 až 50 tohto rozsudku.

57

Naopak, vo svetle informácií predložených na pojednávaní pred Súdny dvorom kongregáciou, mestom a španielskou vládou, vzdelávacie ?innosti kongregácie, ktoré nie sú subvencované španielskym štátom, patriace do predškolského, mimoškolského a nepovinného vzdelávania, zdá sa, sp??ajú všetky kritériá uvedené v bodoch 44 až 49 tohto rozsudku na to, aby mohli by? kvalifikované ako „hospodárske ?innosti“, ?o však prislúcha overí? vnútroštátnemu súdu.

58

Tieto ?innosti totiž nie sú financované španielskym štátom. Ide naopak o ?innosti organizované samotnou kongregáciou a financované najmä prostredníctvom súkromných finan?ných príspevkov na školské náklady, najmä študentmi, ako aj ich rodi?mi.

59

Pokia? by vnútroštátny súd po tomto overení prijal názor, že vzdelávacie ?innosti kongregácie nesubvencované španielskym štátom predstavujú „hospodársku ?innos?“, prislúcha mu ešte

overi?, či aula školy „La Inmaculada“ je určená na používanie, ktoré patrí výlučne medzi jedny alebo druhé z týchto vzdelávacích činností, alebo na zmiešané používanie.

60

Pokiaľ je jej používanie vyhradené len na vzdelávacie činnosti subvencované španielskym štátom a spôsobujúce všetky kritériá uvedené v bode 50 tohto rozsudku, oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, nemôže patriť pod zákaz uvedený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

61

Ak je používanie tejto auly naopak určené výlučne na vzdelávacie činnosti zabezpečené kongregáciou bez subvencie španielskeho štátu a spôsobujúce všetky kritériá uvedené v bodoch 44 až 49 tohto rozsudku, oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, môže patriť pod tento zákaz.

62

V prípade zmiešaného používania tejto auly oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, môže patriť pod uvedený zákaz, keďže uvedená aula je určená na činnosti zodpovedajúce kritériám stanoveným v bodoch 44 až 49 a 51 tohto rozsudku.

63

Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, môže patriť pod zákaz stanovený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, iba ak na jednej strane aspoň časť vzdelávacích činností zabezpečených kongregáciou v rámci školy „La Inmaculada“ sa musí kvalifikovať ako „hospodárska činnosť“ v zmysle judikatúry uvedenej v bodoch 44 až 49 tohto rozsudku a na druhej strane aula tejto školy je aspoň čiastočne určená na takéto hospodárske činnosti.

64

Za predpokladu, že vnútroštátny súd konštatuje na základe posúdenia skutkového stavu, že uvedená aula je určená na činnosti vykonávané kongregáciou, ktoré treba kvalifikovať ako „hospodárske“, treba ďalej preskúmať, či v situácii, ako je situácia v konaní vo veci samej, sú splnené štyri podmienky uvedené v bode 38 tohto rozsudku.

O pojme „selektívna hospodárska výhoda“

65

Pokiaľ ide o otázku, či oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, treba analyzovať ako poskytujúce svojmu príjemcovi výhodu, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa za štátnu pomoc považujú zásahy, ktoré sú bez ohľadu na formu spôsobilé priamo alebo nepriamo zvýhodniť podniky alebo ktoré treba považovať za ekonomickú výhodu, ktorú by prijímajúci podnik za normálnych trhových podmienok nezískal (rozsudok z 9. októbra 2014, Ministerio de Defensa a Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, bod 21).

66

Za pomoc sa tak predovšetkým považujú zásahy, ktoré rôznymi formami znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku a ktoré, hoci nie sú subvenciami v úzkom zmysle slova, majú z toho dôvodu rovnakú povahu a rovnaké účinky (rozsudok z 19. marca 2013, Bouygues a Bouygues

Télécom/Komisia a i. a Komisia/Francúzsko a i., C?399/10 P a C?401/10 P, EU:C:2013:175, bod 101).

67

V prejednávanej veci z návrhu na za?atie prejudiciálneho konania na jednej strane vyplýva, že podľa ?lánku 100 ods. 1 a ?lánku 101 ods. 1 prepracovaného znenia zákona o miestnych financiách, každý podnik, ktorý necháva vykonať práce ako sú práce v konaní vo veci samej, podlieha ICIO a že kongregácia zaplatila da?, ktorá bola z tohto dôvodu splatná. Na druhej strane z toho vyplýva, že oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, by malo za ú?inok, že da?, ktorú kongregácia už zaplatila, by sa jej vrátila.

68

Za týchto okolností treba konštatovať, že ICIO predstavuje da?, ktorú sú obvykle povinné zaplatiť všetky zdaniteľné osoby, ktoré vykonávajú stavebné práce alebo renovácie, ktorých sa táto da? týka, a oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, má za ú?inok u?ah?iť bremeno za?ažujúce rozpo?et kongregácie. V dôsledku toho sa zdá, že takéto da?ové oslobodenie prináša kongregácii ekonomickú výhodu.

69

Navyše z výnosu z 5. júna 2001 vyplýva, že Svätá stolica, Episkopálna konferencia, diecézy, farnosti a iné územné jednotky kongregácií a cirkevných rádov a inštitúcií zasväteného života, ako aj ich provincie a ustanovizne majú právo na úplné a dlhodobé oslobodenie od ICIO.

70

Preto sa zdá, že uvedený výnos nepredstavuje všeobecné opatrenie uplatniteľné bez rozdielu na všetky hospodárske subjekty, ale a priori selektívne opatrenie.

71

Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že pojem „štátna pomoc“ nezahŕňa štátne opatrenia zavádzajúce rozlišovanie medzi podnikmi, ktoré sú v dôsledku toho a priori selektívne, pokiaľ toto rozlišovanie vyplýva z povahy alebo zo štruktúry systému, do ktorého tieto opatrenia patria, čo musí preukázať dotknutý ?lenský štát (rozsudok z 9. októbra 2014, Ministerio de Defensa a Navantia, C?522/13, EU:C:2014:2262, bod 42).

72

V prejednávanej veci však zo žiadneho dokumentu v spise predloženého Súdnemu dvoru nevyplýva, že oslobodenie od dane stanovené výnosom z 5. júna 2001 vyplýva priamo zo základných alebo hlavných zásad da?ového systému Španielskeho krá?ovstva a že je potrebné na fungovanie, ako aj ú?innosť tohto systému.

73

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy sa v prejednávanej veci treba domnievať, že podmienka týkajúca sa existencie selektívnej hospodárskej výhody môže byť splnená.

O pojme „pomoc poskytnutá štátom alebo zo štátnych zdrojov“

74

Na to, aby sa zvýhodnenie mohlo považovať za pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, musí byť jednak poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov a na druhej strane musí byť pripísané štátu (rozsudok z 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! a i., C-262/12, EU:C:2013:851, bod 16).

75

Pokiaľ ide po prvé o podmienku týkajúcu sa pripísateľnosti opatrenia, postačuje konštatovať, že oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, vyplýva priamo z výnosu z 5. júna 2001, vydaného španielskym ministerstvom financií a jeho základom je dohoda z 3. januára 1979 uzavretá a vykonaná uvedeným nemeckým štátom.

76

Pokiaľ ide po druhé o podmienku týkajúcu sa toho, aby bola výhoda poskytnutá priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov, je nesporné, že oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, ktoré zavádza odstránenie bremena, ktoré obvykle zaťažuje rozpočet kongregácie, má za dôsledok príslušné zníženie príjmov obce.

77

Za týchto okolností sa podmienka týkajúca sa zásahu zo strany štátu z jeho prostriedkov zdá byť splnená.

O pojmoch pomoc, ktorá „ovplyvňuje obchod medzi nemeckými štátmi“ a ktorá „narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže“

78

Pokiaľ ide o podmienky týkajúce sa vplyvu hospodárskej výhody na obchod medzi nemeckými štátmi a na skreslenie hospodárskej súťaže, ktoré táto výhoda môže spôsobiť, je potrebné pripomenúť, že na účely kvalifikovania vnútroštátneho opatrenia ako štátnej pomoci sa nemusí preukázať skutočný dosah dotknutej pomoci na obchod medzi nemeckými štátmi a skutočné narušenie hospodárskej súťaže, ale len preskúmať, či táto pomoc môže tento obchod ovplyvniť a narušiť hospodársku súťaž (pozri rozsudok z 21. decembra 2016, Vervloet a i., C-76/15, EU:C:2016:975, bod 102).

79

Najmä pokiaľ pomoc poskytnutá nemeckým štátom posilňuje postavenie určitých podnikov vo vzťahu k postaveniu ostatných konkurenčných podnikov v obchode medzi nemeckými štátmi, musí sa tento obchod považovať za ovplyvnený takou pomocou. V tejto súvislosti nie je nevyhnutné, aby sa podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, samy zúčastňovali na obchode medzi nemeckými štátmi. Ak totiž nemecký štát poskytne podnikom pomoc, ktorá v rámci štátu možno udržať alebo zvýšiť s takým následkom, že sa šanca podnikov so sídlom v iných nemeckých štátoch vstúpiť na trh tohto nemeckého štátu znížia (pozri rozsudok z 21. decembra 2016, Vervloet a i., C-76/15, EU:C:2016:975, bod 104).

80

Keď sa týka podmienky narušenia hospodárskej súťaže, treba zdôrazniť, že pomoci, ktorých

cie?om je odbremeni? podnik od nákladov, ktoré by musel bežne znáša? v rámci svojej bežnej prevádzky alebo bežných ?inností, v zásade narúšajú podmienky hospodárskej sú?áže (rozsudok z 26. októbra 2016, Orange/Komisia, C?211/15 P, EU:C:2016:798, bod 66).

81

V konaní vo veci samej je možné, že oslobodenie od ICIO, ktoré mohla využi? kongregácia, by malo za ú?inok, že poskytovanie jej služieb vzdelávania by sa stalo prí?azlivejším v porovnaní s poskytovaním služieb zariadení, ktoré tiež pôsobia na tom istom trhu.

82

Treba však uvies?, že podľa ?lánku 2 nariadenia Komisie (ES) ?. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplat?ovaní ?lánkov [107 a 108 ZFEÚ] na pomoc de minimis (Ú. v. EÚ L 379, 2006, s. 5), pomoc neprekra?ujúca strop 200000 eur za obdobie troch rokov sa považuje za pomoc, ktorá neovplyv?uje obchod medzi ?lenskými štátmi a neskres?uje ani nehrozí skres?ovaním hospodárskej sú?áže (rozsudok z 8. mája 2013, Libert a i., C?197/11 a C?203/11, EU:C:2013:288, bod 81).

83

V tejto súvislosti prislúcha overi? vnútroštátnemu súdu, ?i tento prah bol v prejednávanej veci dosiahnutý prihliadajúc na skuto?nos?, že na ú?ely požadovaného výpo?tu možno zoh?adni? len výhody, ktoré požívala kongregácia z dôvodu jej prípadných hospodárskych ?inností, pri?om nie hospodárske ?innosti sa musia vylú?i? z výpo?tu podľa usmernení poskytnutých v bodoch 41 až 63 tohto rozsudku.

84

Vnútroštátnemu súdu teda vzh?adom na vyššie uvedené výkladové prvky a na základe všetkých relevantných okolností predmetného prípadu prislúcha zo skutkového h?adiska posúdi?, ?i obchod medzi ?lenskými štátmi môže by? oslobodením od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, ovplyvnený a ?i sa má v predmetnom prípade uplatni? nariadenie ?. 1998/2006.

85

V tejto súvislosti, ak má vnútroštátny súd pochybnosti alebo ?ažkosti, pokia? ide o vy?islenie sumy pomoci, ktorú mohla kongregácia získa? z dôvodu jej prípadných hospodárskych ?inností, môže okrem požadovania spolupráce ostatných orgánov dotknutého ?lenského štátu požadova? na tento ú?el pomoc Komisie v súlade so zásadou lojálnej spolupráce, ako to vyplýva predovšetkým z bodov 77 až 96 oznámenia Komisie o vymáhaní práva štátnej pomoci vnútroštátnymi súdmi (Ú. v. EÚ C 85, 2009, s. 1) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. februára 2014, Mediaset, C?69/13, EU:C:2014:71, bod 30).

O pojmoch „existujúca pomoc“ a „nová pomoc“ v zmysle odsekov 1 a 3 ?lánku 108 ZFEÚ

86

Španielska vláda v rámci svojich pripomienok pred Súdny dvorom uvádzala, že vzh?adom na okolnos?, podľa ktorej dohoda z 3. januára 1979 bola uzavretá pred pristúpením Španielskeho krá?ovstva k Európskej únii, a ke?že oslobodenie od dane, ktorého sa týka konanie vo veci samej, má základ v tejto dohode, toto oslobodenie predstavuje v každom prípade existujúcu pomoc, treba pripomenú?, že v rámci systému kontroly štátnej pomoci zavedeného v ?lánoch 107 a 108 ZFEÚ sa uplatní odlišné konanie v závislosti od toho, ?i ide o existujúcu, alebo novú pomoc. Zatia? ?o

existujúca pomoc môže byť v súlade s článkom 108 ods. 1 ZFEÚ naďalej poskytovaná dovtedy, kým Komisia nerozhodne o jej nezlučiteľnosti, článok 108 ods. 3 ZFEÚ stanovuje, že zábery v súvislosti so zavedením novej pomoci alebo zmenou existujúcej pomoci treba včas oznámiť Komisii, pričom nemôžu byť vykonané, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou (rozsudok z 26. októbra 2016, Komisia/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, bod 45).

87

„Existujúca pomoc“ znamená, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia aktu o pristúpení príslušného členského štátu, všetky pomoci, ktoré existovali pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy v tomto členskom štáte, to znamená schémy pomoci a individuálnu pomoc, ktoré nadobudli účinnosť predtým a naďalej platia po nadobudnutí účinnosti Zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, bod 42).

88

V prejednávanej veci, hoci článok IV ods. 1 písm. B dohody z 3. januára 1979, ktorý stanovuje všeobecné oslobodenie od dane z nehnuteľností v prospech španielskej katolíckej cirkvi, predchádza pristúpeniu Španielskeho kráľovstva k Únii, skutočnosťou zostáva, že ICIO bola do španielskeho právneho poriadku zavedená až po tomto pristúpení a že daňové oslobodenie, ktorého sa týka konanie vo veci samej, vyplynulo z výnosu z 5. júna 2001.

89

Za týchto okolností, ak by vnútroštátny súd musel konštatovať existenciu štátnej pomoci v prospech kongregácie, môže ísť iba o novú pomoc v zmysle článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

90

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať, že oslobodenie od dane, ako je oslobodenie od dane v konaní vo veci samej, ktoré sa poskytuje kongregácii patriacej ku katolíckej cirkvi, na stavebné práce vykonané v nehnuteľnosti určenej na výkon činností, ktoré nemajú žiadny náboženský účel, môže patriť pod zákaz stanovený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ, pokiaľ a v rozsahu, v akom sú tieto činnosti hospodárskymi činnosťami, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

O trovách

91

Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdnym dvorom (veľká komora) rozhodol takto:

Oslobodenie od dane, ako je oslobodenie od dane v konaní vo veci samej, ktoré sa poskytuje kongregácii patriacej ku katolíckej cirkvi, na stavebné práce vykonané v nehnuteľnosti určenej na výkon činností, ktoré nemajú žiadny náboženský účel, môže patriť pod zákaz stanovený v článku

107 ods. 1 ZFEÚ, pokiaľ a v rozsahu, v akom sú tieto činnosti hospodárskymi činnosťami, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

Podpisy

(*1) Jazyk konania: španielčina.